

Projektová výuka jako běh na dlouhou trať

Mgr. Ivana Veselková,
zástupkyně ředitelky
pro pedagogickou činnost,
Gymnázium mezinárodních
a veřejných vztahů
Praha, s. r. o.

gymnázium mezinárodních
a veřejných vztahů Praha

V současné době je projektová výuka v českém vzdělávání poměrně silně zakotvena. Realizace projektů na školách základních i středních není ničím neobvyklým, pedagogové se studenty přivádí k životu projekty různorodého tematického charakteru, časové náročnosti, formy realizace.

Naše škola – **Gymnázium mezinárodních a veřejných vztahů Praha, s. r. o.** – však chtěla jít ještě dál. Je tomu jedenáct let, kdy ředitelka a majitelka školy Mgr. Renáta Zajíčková prezentovala pedagogům svoji vizi vytvoření propracovaného systému roční projektové výuky, jímž budou studenti osmiletého cyklu gymnázia během svého studia procházet. Jednotlivé projekty budou studenti plnit během celého školního roku daného ročníku, projekty na sebe budou navazovat, obohatí studenty na poli mediální či finanční gramotnosti, environmentální výchovy či výchovy demokratického občana, komunikačních či kooperativních dovedností. Tato její vize byla opravdu naplněna a dnes je **systém tzv. ročních projektů** jednou z nosných součástí a jedním z pilířů výuky a rozvoje našich studentů.

■ PRŮBĚH ROČNÍ PROJEKTOVÉ VÝUKY VE VZTAHU KE STUDENTŮM

Studenti naší školy se s projekty setkávají již v primě, kdy plní krátkodobý (jednodenní) projekt *Okolí mé školy*, díky němuž se seznámí s okolím sídla školy, ale také s formou a principy realizace projektu – řešením problému, kooperací, time managementem či závěrečnou prezentací před publikem. S krátkodobými projekty se během studia setkávají ještě mnohokrát (*Holocaust, Evropský den jazyků* apod.).

Počínaje sekundou studenti vstupují do **systému roční projektové výuky**, kterou prochází až do septimy. Onen systém je postaven na promyšleném a již zakotveném

principu – studenti se v každém z ročníků zaměřují na jedno zaštiťující a ústřední téma, které by měli komplexně poznat a uchopit, a to za podpory zapojených vyučovacích předmětů. V praxi se jedná o následující postup: na zmiňovaném počátku (během celé sekundy) studenti plní projekt **Jak rozumět médiím**, jehož podstatou je rozvoj mediální a čtenářské gramotnosti studentů, kritický přístup k informacím předkládaným médiem, schopnost orientace v mediálním světě. V zapojených vyučovacích předmětech studenti plní dílčí úkoly, jimiž dosahují vytyčených edukačních cílů, rozvíjí požadované kompetence – v předmětu český jazyk si rozdělí úlohy v redakci novin (šéfredaktor, zástupce šéfredaktora, korektor, grafik, redaktor zahraničního zpravodajství apod.) a vytváří noviny, v předmětu výchova k občanství realizují konferenci, na níž diskutují témata současného dění, v předmětu anglický jazyk tvoří slovníčky mediálního světa apod. Současně studenti absolvují řadu exkurzí a přednášek – navštíví Českou televizi, Český rozhlas, hovoří s šéfredaktory periodik, o čemž podávají reflexi formou interview, zprávy, reportáže. Vyvrcholením projektové práce je prezentace výsledků celoroční práce před studenty nižšího ročníku, rodiči a pedagogy.

Stejný systém platí pro ročníky následující, v nichž se studenti seznámí s pravidly bezpečného a udržitelného života (*Žijeme bezpečně*), rozvinou a posílí finanční gramotnost (*Svět práce a financí*), seznámí se s politickým systémem ČR (*Politický systém ČR*) a soudní mocí a zákony (*Řád a pořádek*). V septimě si studenti poté v projektu *Seminární práce s obhajobou* volí téma odborné práce (s náležitostmi bakalářské či diplomové práce), které vychází z absolvovaných projektů, a pod vedením zvoleného pedagoga (realizátora) píší **odbornou práci**, kterou

začátkem června obhajují na základě svého zkoumání a posudků realizátora a oponenta před komisí pedagogů.

■ PRŮBĚH ROČNÍ PROJEKTOVÉ VÝUKY VE VZTAHU K PEDAGOGŮM

Zásadní roli sehrávají v projektové výuce samozřejmě především sami pedagogové. V případě naší formy ročních projektů je vždy v srpnu (před začátkem školního roku) zvolen tzv. **garant** ročního projektu, který projekt po celý školní rok zaštiťuje. Zpracovává roční harmonogram projektu, komunikuje s **realizátory** (vyučujícími zapojených předmětů), objednává exkurze a přednášky, projekt mapuje a hodnotí, připravuje výsledné portfolio a studentskou prezentaci, provádí evaluační činnost.

Onen základní harmonogram garant zpracovává již během září školního roku, neboť na přelomu září a října je každý z projektů zahájen. Studentům jsou garantem sdělena kritéria plnění a hodnocení, plán práce. Realizátoři studenty poté seznamují s dílčími úkoly, termíny jejich odevzdání (alespoň přibližnými), kritérii zpracování a hodnocení. V červnu následně projekty vrcholí v již zmíněných prezentacích.

Pedagogové současně zahájí a závěrečnou prezentaci, úkoly projektu, exkurze apod. zanášejí do svých tematických plánů, neboť jimi posilují aktuálně probírané učivo, především však rozvíjí studenty v přesahovém hledisku v podstatě všech průřezových témat a gramotností.

■ ÚSKALÍ ROČNÍ PROJEKTOVÉ VÝUKY

Tento velmi komplexní proces realizace projektů s sebou nese samozřejmě mnohá úskalí. Pokud si jich je pedagogický tým vědom, lze jim úspěšně předcházet, či je alespoň eliminovat.

Zásadním úskalím je především, jak tomu obvykle bývá, **kommunikace**. Na tomto poli je opravdu velmi nutné, aby garant intenzivně komunikoval s jednotlivými realizátory, svolával porady, informoval kolegy e-maily apod. Je nutné, aby průběžně realizátory kontaktoval: *Splnili zadaný úkol? Vyhodnotili odevzdané reflexe studentů? Zadal studentům nový úkol? Je jim styl práce jasný? Jsou ztotožnění s jednotlivými úkoly?* Stejně tak, a snad ještě více, je zásadní komunikace garanta a realizátorů se studenty. V každé třídě proto máme nástěnku projektu, na níž garant i realizátoři umísťují klíčové informace, aktualizují ji. Stejně tak dokumenty s informacemi studenti naleznou v programu Bakalář, dostávají je také pro založení do portfolio projektu či vlepění do sešitů jednotlivých předmětů.

Je tedy naprosto nezbytné, aby realizátoři i studenti (a primárně garant projektu) znali cíl projektu, jeho fáze, náplň, výstupy, termíny a byli s nimi ztotožnění.

Dalším úskalím je samozřejmě **časové hledisko**. Projekty zasahují do běžné výuky, jsou náročné na časové zpracování ve volném čase studentů, nepřímé pracovní činnosti pedagogů. Je tedy třeba, aby byl harmonogram projektu nastaven jako vyvážený, exkurze byly rozvrženy a smlouvány s předstihem a veškerá náplň byla rozvržena rovnoměrně.

Jednotlivé úkoly, které studenti plní, jsou klasifikovány a studenti v řadě případů pracují jako tým, ve skupině. Zde je nutné nastavit opravdu **jasná kritéria hodnocení**, jimiž pedagog předejde sporům v případě neplnění ze strany studentů, špatné kooperace některých členů skupiny.

■ BENEFITY ROČNÍ PROJEKTOVÉ VÝUKY

Forma navazující roční projektové výuky však přináší především řadu benefitů. Studenti si díky ní rozšiřují obzory v oblastech vymezených tzv. průřezovými tématy a gramotnosti a odrážejících se v běžném, každodenním životě.

Současně, a to je pro nás jako školu velmi důležité, posilují své měkké dovednosti, tzv. **soft skills**. Doslova vidíme jejich růst v oblasti komunikační – ve skupině mezi členy (asertivita, přiměřená kritika, empatie, prosazení názoru), ale i při veřejné prezentaci. Rozvíjí se v oblasti kooperační, uvědomují si, že na nich skupina závisí, mají v ní svou roli, post, nezastupitelné místo. Naučí se pracovat s časem, osvojí tzv. time management, rozhodují, které činnosti mají přednost, hledají a nacházejí cesty efektivního řešení.

Dalším přínosem je vytržení studentů z linky vyučovacích předmětů, v nichž spatří **přesahy a průniky** (tzv. mezipředmětové vztahy). Uvědomují si souvislosti v obsahu na první pohled neslučitelných předmětů, nalézají uplatnění jejich učiva v **praktickém, reálném životě**, a tak posilují také své abstraktní myšlení, schopnost analýzy a syntézy, komparace.

A přínos pro pedagogy? I sami pedagogové často díky ročnímu projektu posilují měkké dovednosti, abstraktní myšlení, seznamují se s nadstavbou svých oborů a jejich přesahem. Především však spatřují a pozorují růst svých studentů a jejich rozvoj.

Často se na veřejnosti hovoří o tom, že pedagogové nevidí výsledky své práce. Projektovou výukou jim tedy neváhejte poskytnout možnost je vidět.